

Nettverkbyggeren

Nina Strand

Lisbeth Andresen

Fra han som ung student ble fascinert av læring og atferd, har Erik Arntzen søkt samarbeid med forskningsmiljøer nært og fjernt. For sin evne til å få studenter og fagfolk i inn- og utland til å trekke sammen, får han nå en internasjonal pris.

PRISVINNER: Erik Arntzen har bidratt til å bygge opp et miljø for atferdsanalytisk forskning ved Høgskolen i Akershus, og er en drivende kraft internasjonalt i dette fagfeltet.

– *Hvorfor ble du psykolog?*

– Jeg studerte kjemi og biologi ved Universitetet i Oslo, og hadde deltidsjobb på en institusjon for personer med psykisk utviklingshemning. Der møtte jeg fagfolk som drev med atferdsanalyse, og ble fenget av det. Jeg ble nysgjerrig på psykologistudiet, og særlig på læringspsykologi. Etter å ha tatt grunnfag fikk jeg kontakt med Terje Sagvolden og var en del av forskningsmiljøet rundt ham under hele embetsstudiet. Hovedoppgaven min dreide seg om diskriminasjonslæring hos rotter.

Sammenhengen mellom grunnforskning og anvendt forskning er helt avgjørende innenfor atferdsanalyse

– *Hvilken fagperson har betydd mest for deg?*

– Terje Sagvolden har vært en stor inspirator gjennom mange faser. Jeg jobbet på skoler og institusjoner for barn og unge med autisme fra jeg var nyutdannet psykolog, og fikk etter hvert en stipendiatstilling på Blindern. Sagvolden fulgte meg som veileder innenfor både grunnforskning og anvendt forskning, og gav meg grundig opplæring i å gjøre eksperimenter. Temaet i min doktorgrad, stimulusekivalens, dreier seg i korthet om hvorledes stimuli som ikke nødvendigvis er relatert ved fysisk likhet, blir gjensidig utskiftbare. I sammenheng med doktorgradsarbeidet og det jeg har vært opptatt av siden, er Murray Sidman en viktig fagperson. Han er sentral i forskning på stimulusekivalens og hvorledes den muliggjør studier av kompleks menneskelig atferd som hukommelse og begrepslæring innenfor atferdsanalyse.

– *Hva er den beste fagartikkelen eller fagboken du har lest det siste året?*

– David Palmer sin artikkel fra 2010 om «Behavior under the microscope: Increasing the resolution of our experimental procedure» som ble trykket i *The Behavior Analyst* er særdeles god. Palmer diskuterer ulike analysenivåer og hvilke områder som er viktige for atferdsanalyse for å kunne gi et mer fullstendig bidrag i forståelsen av kompleks menneskelig atferd.

– *Hva er din faglige favoritt-kjæpphest?*

– Atferd er gøy!

– *Hvilken norsk psykolog fortjener mer oppmerksomhet?*

– Jeg synes psykologer som jobber innenfor sped- og småbarnsfeltet, gjør en utmerket jobb, og jeg vil derfor trekke fram en psykolog jeg kjenner meget godt, min kone Bente Nilsen. Arbeid med utfordringer i livets begynnelse er særs viktig.

– *Hva brenner du mest for som psykolog?*

– Sammenhengen mellom grunnforskning og anvendt forskning, som er helt avgjørende innenfor atferdsanalyse. Et eksempel på denne sammenhengen er Terje Sagvolden og hans gruppe med sin dyremodell for AD/HD. Andre eksempler er det som skjer innenfor atferdsøkonomi. Greg Madden og andre trekker helt klart veksler på grunnforskning når de studerer spilleavhengighetsatferd i forhold til effektene av forsterkere – enten de er små, umiddelbare eller store, utsatte.

Jeg tror at en psykologi som er mer begrepsmessig sammenhengende, hadde gjort psykologi til et morsommere fag. Slik jeg ser det, spriker det i alle retninger

– *Hva ville du gjort om du var minister for en dag?*

– Jeg ville økt andelen forskningsmidler til grunnforskning, for eksempel til forskning på demens og Alzheimer. Forskningsmidlene til det sistnevnte området er stort sett kanalisert til medisinsk forskning, men jeg tenker at forskning til mer rene atferdsstudier, for eksempel hvilke variabler som påvirker det som tradisjonelt kalles korttidshukommelse, burde vært mye høyere prioritert. Et annet satsningsområde som jeg vil trekke fram, og som berører sammenhengen mellom grunnforskning og anvendt forskning, er det arbeidet som gjøres i til opplæring av ørkenrotter til å finne nedgravde bomber og granater i Mosambik. Rottene er trent opp ved kjente betingingsprinsipper til å gjenkjenne lukt av sprengstoff, og de kan lete over områder som en squashbane ganske raskt. Når slike områder blir rensert, kan de brukes av befolkningen til å dyrke mat og bygge hus. Økte bevilgninger kunne

vært benyttet til å effektivisere treningen, og treffprosenten kunne blitt høyere. Det ville ha en direkte innvirkning på livskvaliteten til befolkningen.

– *Hva er din største skrekk?*

– Å ikke få anledning til å se solen gå ned ved Sagres igjen, Europas landfaste sydvestligste punkt, som ligger i Portugal.

– *Hva irriterer deg med psykologien?*

– Mangel på presisjon.

– *Hvordan kan psykologi bli et morsommere fag?*

– Jeg tror at en psykologi som er mer begrepsmessig sammenhengende, hadde gjort psykologi til et morsommere fag. Slik jeg ser det, spriker det i alle retninger.

– *Prisen fra Society for the Advancement of Behavior Analysis (SABA) er en årlig internasjonal pris for bidrag til spredning av faget atferdsanalyse. Fortell litt om bakgrunnen for at du har fått prisen.*

– De siste ti årene har jeg vært ansatt ved Høgskolen i Akershus, hvor jeg har bidratt til å bygge opp et miljø for atferdsanalytisk forskning. I 2004 startet vi et masterstudium i atferdsanalyse, og i fjor fikk vi godkjenning for et ph.d.-program som startet i fjor høst. Vi har et laboratorium der vi utvikler studier på ulike grupper mennesker: barn, studenter og eldre. Et eksempel er pasienter med demens, der vi forsker på hukommelse. Gjennom vårt arbeid i laboratoriet har vi bidratt aktivt til oppbyggingen av et stort internasjonalt nettverk, som i tillegg til europeiske land inkluderer USA og Latin-Amerika. Dette er en prestisjetung pris, og bare det å bli nominert var stort! Jeg hadde ikke drømt om å vinne prisen, og det er fantastisk at arbeidet vårt blir verdsatt på denne måten.

– *Har du en psykologvits på lager?*

Det må være en vits jeg har hørt at Ned Schoenfeld, kanskje mest kjent for å ha skrevet boken *Principles of Psychology* (1950) sammen med Fred Keller, en gang fortalte. Det var om en anerkjent professor som ble kjørt rundt av sin sjåfør når han skulle holde foredrag. Sjåføren satt alltid i forelesningssalen og hørte på disse foredragene. Etter hvert kunne han gjengi ganske godt innholdet i forelesningen. Professoren og sjåføren diskuterte litt fram og tilbake og bestemte at neste gang professoren skulle holde en forelesning hvor ingen kjente han, skulle de bytte roller. Professoren satte seg på første benk i sjåføruniform, mens sjåføren holdt forelesningen. Det gikk helt supert, og sjåføren brukte litt kortere tid fordi han snakket litt fortere. Det åpnet muligheten for spørsmål, og det ble stilt et spørsmål fra salen som var vanskelig å svare på for sjåføren. Han sier da til den som stiller spørsmålet at «Spørsmålet ditt er ikke så vanskelig. Det er faktisk så lett at sjåføren min kan svare på det!»

ERIK ARNTZEN

Utdanning: Spesialist i klinisk psykologi 1999 og dr.psychol. i 2000.

Stilling: Professor ved Høgskolen i Akershus.

Aktuell med: Internasjonal pris for bidrag til spredning av faget atferdsanalyse, tildelt av Society for the Advancement of Behavior Analysis.